

СЕКЦІЯ 2. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ У ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНОМУ ВИМІРІ

Дудченко Валентина Віталіївна

Національний університет «Одеська юридична академія»

професор кафедри загальної теорії права та держави

доктор юридичних наук, професор

КОМУНІКАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

Серед широкого комплексу питань, які вивчаються сьогодні міжнародним правом та теорією права та держави, особливе місце посідає проблема побудови взаємовідносин суспільства та держави. Формуються нові підходи, методи та технології комунікацій, від розбудови стійких до створення нових.

Тріада комунікації: право-держава-суспільство, є універсальною та включає: аналіз ситуації, поставлених завдань, узгодження стратегій, реалізацію кампаній зі створення інформаційно-рекламних повідомлень, що поширюються через традиційні засоби масової інформації, нові технології і міжособистісне спілкування.

Багато фахівців засвідчують, що на сьогодні у світі активізується увага до комунікативної діяльності. Вважається, що це нова хвиля, спрямована на вироблення сучасних підходів щодо практики державних комунікацій [3]. Головним у розумінні комунікацій вважається постулат, що державне управління є специфічним видом спеціально побудованої діяльності, як особливого виду діяльності з соціального управління [9]. Відповідно і комунікативна діяльність має свої специфічні особливості і має бути спрямована на побудову міцних соціальних зв'язків.

Актуальність комунікацій у публічному управлінні не знижується багато років поспіль. В основу практики комунікації у багатьох державах світу покладено певні теоретичні концепції. Сучасні дослідження розглядають комунікації суб'єктів публічного управління крізь призму урядових комунікацій. В них йдеться про важливість для багатьох держав плану комунікацій ЄС щодо розвитку соціального діалогу [4].

На сьогодні визначаються методи комунікацій, що застосовуються для досягнення результатів: консультативні заходи; дискусії щодо європейської соціальної моделі; дебати по стратегічним питанням, які пов'язані з майбутнім ЄС; телевізійні форуми; семінари; прямий діалог; он-лайн голосування тощо.

З'являються публікації, у яких фахівці наголошують на зростанні ролі стратегії урядових зв'язків з громадськістю, основаних на стратегічних комунікаціях, розроблених центральними органами влади [5].

В тому числі, багатьма науковцями приділялась увага питанням медіатизації урядів [6].

Особливий акцент зроблено на питаннях державних комунікативних теорій, які пов'язані з процесами медіатизації. Наголос робиться на виробленні нових ідей в комунікативних аспектах управління ЄС, зокрема, що стосується мислення.

Результатом таких комунікацій має бути свідома підтримка європейськими громадянами рішень Європейського парламенту.

Розширюється спектр застосування комунікацій в публічному управлінні, а також відбувається перенесення їх з площини процесів у площину діяльності.

Спеціалісти акцентують увагу на процесах «транспортування та обміну інформацією» [7] з метою уявлення і пояснення рішень і дій уряду та підтримки соціальних зв'язків. Робиться наголос на відмінностях між активним урядовим зв'язком и пасивним громадським зв'язком. «Активний

зв'язок» – це термін, який спеціалістами використовується для позначення всієї інформації, яка надається в організованому порядку з державних або конкретних цільових груп влади та адміністрації. Активний тому, що всі заходи, які проводяться урядом – сплановані, організовані і фінансуються. «Пасивний зв'язок» - це інформація, яка надається державними адміністраціями тим особам, які її просять у відповідності до правових актів щодо доступу до інформації. Сутність цих зв'язків – інформування громадськості, пояснення рішень для отримання їх підтримки, захист цінностей та сприяння відповідній поведінці та діалогу між установами і громадянами.

У публічному управлінні – це специфічна діяльність, яка має чотири глобальних напрями: стратегічні комунікації; кризові комунікації; масові комунікації; міжособистісні комунікації. Всі вони реалізуються декількома шляхами: спілкування; е-технології для спілкування; урядовий зв'язок; закон як комунікації; PR-комунікація. У свою чергу вони розподіляються на дві площини: комунікації з громадськістю та комунікації в межах державно-адміністративної системи. Їх реалізація передбачає використання методів: пропаганди; переконуючої пропаганди; переконання; залучення; освіти; пояснення; роз'яснення; діалогу; медіації; інформування. PR-комунікація, як діяльність, реалізується з трьох позицій: з громадянами; з державними установами; з зацікавленими сторонами. У даному випадку методи PR-комунікації однакові, але мають різне наповнення: надання інформації; обговорення; планування; інформаційно-пропагандистські кампанії; поширення нової інформації. Варто відзначити, що інформування розглядається як один з методів реалізації комунікативної політики держави і тільки при інформуванні населення для отримання оперативної інформації, що є правом громадянина.

У світовій практиці розрізняються два блоки комунікацій як діяльності, спрямованих на різні цілі, завдання і результати. Перший блок

стосується природних факторів розвитку суспільства, які не можна змінити законодавчими актами чи чийось бажанням, чи науковими уявленнями про те, що могло б бути, якби всі зробили так, як ми собі думаємо. Тут всі методи спрямовані на: сприяння досягненню цілей національних стратегій; реагування на потреби місцевих громад; розширення прав і можливостей громадян для участі в прийнятті державно-управлінських рішень; вирішення потенційних проблем; формування відносин довіри; зміни поведінки населення; мотивації населення до участі у державних справах; формування ефективного партнерства; допомоги громадянам у розумінні їх прав і можливостей; формування відповідальної поведінки населення; захисту цінностей; обговорення повсякденних проблем населення; цінності соціальних зв'язків. Все це відноситься до соціального проектування, соціальної інженерії, соціального управління. Такі проекти фінансуються державою, а також з приватних фондів і коштів громади.

Другий блок стосується обмежених завдань, зокрема, ставлення до діяльності державного службовця та довіри до нього, сформовані через результати його діяльності. Сюди відносять PR-комунікацію, яка спрямована на: покращення образу установи; завоювання довіри широкої громадськості; стимулювання лідерів громадської думки; залучення аудиторії через різні програми; забезпечення прозорості; доповнення недоліків інших форм зв'язку в ДУ; розвиток суспільного інтересу. Це стосується побудови суспільних відносин в сфері державного управління. Фінансування на організаційні структури, які проводять таку роботу виділяється державою. Для досягнення цілей у цих двох площинах використовуються: інформаційні офіси; інформаційні послуги; ЗМІ; ЗМК; е-спілкування; е-управління; е-уряд; комунікаційні проекти (ЕС-EYD-2015); соціальні проекти тощо [2, с. 80].

З цього приводу під час аналізу перспектив розвитку комунікаційних процесів сучасних держав слід враховувати, що «державна стратегія і

тактика розвитку повинні включати підтримку інновацій, спрямовану на активізацію створення та використання новітніх високих технологій, продукції, модернізації виробничих процесів, управління та впровадження інноваційних продуктів» [8, с.146].

Але сфера цифрового середовища та використання цифрових технологій для забезпечення сучасного рівня міждержавної комунікації має й свої певні ризики. Так, в резолюції ГА ООН № 73/27 (2018 рік) закріплено, що інформаційно-комунікативні технології є технологіями подвійного призначення, які можуть використовуватися як в законних, так і в зловмисних цілях; низка держав займається нарощуванням потенціалу в сфері інформаційно-комунікативні технології для військових цілей, а використання інформаційно-комунікативні технології в майбутніх конфліктах стає все більш імовірним; деяким державам може знадобитися допомога в зв'язку з їхніми зусиллями щодо подолання розриву в рівні потенціалу в області безпеки при використанні інформаційно-комунікативні технології; право і обов'язок держави боротися, в рамках своїх конституційних повноважень, проти поширення фальшивих або перекручених повідомлень, які можуть розглядатися як втручання у внутрішні справи інших держав або які завдають шкоди зміцненню миру, співробітництва і дружніх відносин між державами і націями; обов'язок держави утримуватися від будь-яких наклепницьких кампаній, образливої чи ворожої пропаганди з метою здійснення інтервенції або втручання у внутрішні справи інших держав; держави несуть головну відповідальність за підтримання безпечного і мирного інформаційно-комунікативного середовища, проте визначення механізмів участі, відповідно до обставин, приватного сектора, наукових кіл і організацій громадянського суспільства могли б сприяти підвищенню ефективності міжнародного співробітництва [1].

Здійснення управлінської діяльності значно змінюється в умовах необхідності врахування великих обсягів інформації (даних), великої кількості суб'єктів та об'єктів, які дотичні до процесу прийняття рішень, та обмеженості в часі, тому використання інформаційно-комунікативних технологій є невід'ємною складовою механізмів комунікації сучасних держав.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Досягнення у сфері інформатизації та телекомунікацій у контексті міжнародної безпеки: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 73/27. A/RES/73/27, 5 декабря 2018 года. URL: <https://undocs.org/ru/A/RES/73/27>
2. Драгомирецька Н. М. Комунікативна діяльність в державному управлінні : навч. пос. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 180 с.
3. Attribution Theory. *Advertising, Publish Relations, Marketing and Consumer Behavior, Interpersonal, Communication, Psychology, Behavioral and Social Science*. URL: <http://communicationtheory.org/attribution-theory/>
4. Brief for policymakers : the Contribution of Government Communication Capacity to Achieving Good Governance Outcomes. *The George Washington University's Elliott School for International Affairs Linder Commons Room*, February 19, 2009. URL: <http://siteresources.worldbank.org/EXTGOVACC/Resources/BriefGovCommCapacity>
5. Communication in public administration. URL: <http://www.slideshare.net/yhamskiey/communication-in-public-administration>
6. Communication Models and Theories. *Advertising, Publish Relations, Marketing and Consumer Behavior, Interpersonal, Communication, Psychology, Behavioral and Social Science*. URL: <http://www.praccreditation.org/resources/documents/APRSG-Comm-Models.pdf>

7. Domestication. *Advertising, Publish Relations, Marketing and Consumer Behavior, Interpersonal, Communication, Psychology, Behavioral and Social Science*. URL : <http://communicationtheory.org/domestication/>

8. Dudchenko V., Vitman K. Public administration of economic development in the context of the institutional theory. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 4. №. 1. Baltija Publishing, 2018. P. 139-147.

9. Laursen and Chiara Valentini. Mediatization and Government Communication : *Press Work in the European Parliament [Aarhus University, Department of Business Communication, Jens Chr.Skous Vej 2-3, DK-8000 Aarhus C, Denmark]*. *The International Journal of Press/Politics* , January 2015 ; vol. 20 , 1 : pp. 26-44 .

Ключові слова: державна політика, діяльнісний підхід, інформаційно-комунікативні технології, міжнародні відносини, міждержавні комунікації, міжнародне право.

Key words: state policy, actional approach, information and communication technologies, international relations, interstate communications, international law.

Крижановський Анатолій Федорович

Національний університет «Одеська юридична академія»

професор кафедри загальної теорії права та держави,

доктор юридичних наук, професор

СУЧАСНА ДЕРЖАВА І ВІДКАТ ДЕМОКРАТІЇ: ДЕ МЕЖА?

Твердження про кризу держави у різні історичні епохи давно стали трюїзмом: як і повідомлення про «смерть класика», вони кожного разу виявлялися «дещо перебільшеними». Проте саме неспроможність сучасної